

בכורות פרק ה כל פסולי המוקדשין דף לז

במשנה כתוב מומים שמתירים לשחיטה באוזן בכור, נפגמה כלומר נחסר מעט מהסחוס באוזן בשיעור הניכר בבדיקה עם הציפורן, או שנسدקה מצד לצד אפילו שלא נחסרה, וכתוב בברייתא שנחשב למום בין נעשה על ידי אדם ובין בידי שמים. עוד כתוב במשנה נקב בשיעור גרגר כרשינה והכוונה לשיעור נקב שכרשינה נכנסת ויוצאת ברווח, ר' יוסי ברבי יהודה אומר כעדשה שהוא שיעור קטן במעט, כלפי עבד עברי כהן כתוב שאינו נרצע משום שבנקב קטן נפסל לעבודה למרות שנקב כזה אינו מתיר בכור בשחיטה. אם יבשה האוזן בשיעור שאם תנקב לא תוציא דם נחשב למום קבוע, ר' יוסי בן המשולם אומר רק אם מתפוררת כאשר ממשמים בה. אם רק נפגם העור לא נחשב למום קבוע.

אדם שקנה ואכל בשר והתברר שהוא בשר בכור שלא הראו את מומיו לחכם או בשר טריפה צריך המוכר להחזיר את הכסף, אם נשאר בשר בעין אם הוא בכור נקבר שאסור בהנאה ואם הוא טריפה מחזיר למוכר שמותר בהנאה, אם הקונה מכר את בשר הטריפה לעכו"ם או נתן לכלבים צריך המוכר להחזיר לקונה את הפער בין מחיר בשר שחוט למחיר בשר טרף. רשב"א אמר בברייתא שרק אם אכלו דברים שהנפש קצה מהם כגון נבילות וטריפות שקצים ורמשים צריך המוכר להחזיר את כל התשלום, אבל אם אכלו דברים שאין הנפש קצה מהם כגון בכור, טבל ויין נסך לא קנסו חכמים שיחזיר את כל התשלום אלא מחזיר חוץ ממה שנהנו, ואין הקונה יכול לטעון למוכר שלא הפסידו כלום משום שהמוכר יכול לטעון שהפסיד משום שמדובר שמכר את החתיכה שבה המום והיה יכול להראותו למומחה לאחר השחיטה כשיטת ר"י, או שמכר טבל שהיה יכול להפריש תרומות ומעשרות, או שמכר תערובת יין נסך וכשיטת רשב"ג שאפשר למכור לעכו"ם חוץ ממחיר היין נסך שבתערובת.

הדרן עלך כל פסולי המוקדשין

פרק ו על אלו מומין

בכור שיש בו מום קבוע מותר באכילה אבל אסור בגיזה ועבודה, שכתוב בתורה "וכי יהיה בו מום, פסח או עור, כל מום רע לא תזבחנו... בשעריך תאכלנו", ולמדו בכלל ופרט וכלל לרבות שאר מומים קבועים שאינם חוזרים ומתרפאים, מהמילה 'כל' מרבים אפילו מום באוזן שאינו בטל ממלאכתו, מהמילה 'רע' ממעטים מום שאינו גלוי.